

- showcase/about.html.
3. Angular. Angular. URL: <https://angular.io/guide/what-is-angular>.
 4. Apache Vs NGINX – Which Is The Best Web Server for You?. ServerGuy.com. URL: <https://serverguy.com/comparison/apache-vs-nginx/>
 5. DB-Engines Ranking. DB-Engines. URL: <https://db-engines.com/en/ranking>.
 6. Bootstrap The world's most popular mobile-first and responsive front-end framework. Bootstrap The most popular HTML, CSS, and JS library in the world. URL: <https://getbootstrap.com/docs/3.4/>.
 7. Frontend vs Backend - GeeksforGeeks. GeeksforGeeks. URL: <https://www.geeksforgeeks.org/frontend-vs-backend/>
 8. HTML & CSS – W3C. World Wide Web Consortium (W3C). URL: <https://www.w3.org/standards/webdesign/htmlcss>.
 9. Introduction | Vue.js. Vue.js – The Progressive JavaScript Framework | Vue.js. URL: <https://vuejs.org/guide/introduction.html>.
 10. Top 5 Languages to Server-Side Scripting in 2022|Qulix Systems. Qulix Systems. URL: <https://www.qulix.com/about/blog/the-best-server-side-language/>

Анастасія Дідух

МОДА В КУЛЬТУРІ ПОВСЯКДЕННОСТІ РИМЛЯН

У ході історичного розвитку змінювалося як ставлення до моди, так і вона сама. Мода зароджувалася стихійно і спонтанно, але спільними людськими зусиллями вона перетворилася на штучний і контрольований людьми соціально-культурний феномен, що завжди мав місце у житті суспільства на рівні із мистецтвом. Мода постійно знаходиться в пошуку нових ідей, форм, кольорів, нового культурного та мистецького розвитку. Одним із шляхів такого пошуку є відкриття та широке запровадження культурних традицій різних країн світу, дослідження їх синтезу та відповідного оновлення.

Інтерес до даної теми зумовлений насамперед тим, що сучасна мода відрізняється від моди попередніх культурних епох, зокрема й Античного Риму, рівнем її впливу на людей, її стрімким проникненням в нові сфери культури, що є характерним для нашого часу.

Мода є особливим проявом людського існування та помітно впливає на процес адаптації людей до культурних інновацій, технологічних змін, запроваджуючи новий лад суспільного життя. Одяг не просто служить комфортною оболонкою для тіла, а й бере участь у створенні соціального тіла, формуючи уявлення про фізичні можливості та естетичні характеристики тіла фізичного. Мода віддзеркалює епоху, найкраще відображає настрої людей, їхні норми та життєві цінності.

Теоретичною основою розробки теми стали роботи вітчизняних і зарубіжних науковців, а саме Р. В. Захаржевської [1], М. О. Шаваєвої [5], М. Е. Сергеєнко [4], Н. М. Камінської [2].

У період Античності вперше в історії людства гармонія духу і тіла була ідеалом краси людини. Стародавні римляни, за свідченнями історичних джерел, постають перед нами суворими, фізично сильними, розвиненими, витривалими людьми. Як і все римське мистецтво, костюм знаходився під впливом грецької традиції, що сформувалася раніше. Проте римський одяг значно відрізнявся від грецького, наприклад, тканини виготовлялися власноруч, у моді був такий щільний і важкий матеріал, як парча. У вбранні римлян була присутня кольорова гама: основними кольорами був коричневий, пурпурний, жовтий, але яскравими та барвистими кольорами також не нехтували.

В основі чоловічого костюму лежали два елементи одягу: нижній – це туніка і верхній – тога. Туніки мали кілька різновидів, чим багатше і знатніше був господар туніки, тим вишуканіше вона прикрашалася. Тога вважалася національним одягом громадян Римської імперії. Це тканина еліпсоподібної форми, що складається вдвічі і огортає постать. Складність її одягання змусила вдаватися до попередніх операцій укладання її на манекені. Втративши зв'язок з рухами тіла та свою першорядну роль прикраси, тога набула значення самотійного драпірованого шматка тканини, безвідносного до форми тіла, під нею прихованого. Власне цим і визначився масштаб тканини, що значно перевищував людські пропорції.

Естетика форми тоги як одягу, або, простіше кажучи, її краса, закріпилася в жорсткому регламенті правил укладання складок, що вимагають сталості ліній драпірування та їх нерухомості. Примітно, що у римському праві існував закон, який встановлював штраф «за порушення складок тоги». Тога перетворилася на офіційний одяг, носіння якого ставилося в обов'язок. Вже сам даний факт говорить про ту малу терпимість, яку гордовиті римляни виявляли щодо одягу [1, с. 53].

Роль верхнього одягу у римлян грала пенула – плащ без рукавів та лацерна – короткий плащ, скріплений на плечі застіркою, які використовували у холодний сезон. Лацерна, що являла собою плащ іншого крою, спочатку була елементом виключно військового одягу. Застібалися лацери під горлом або на плечі, виготовлялися із вовни різних кольорів – темного, білого, пурпурного, червоного [4, с. 116].

Плащ, що використовувався римськими солдатами, називався «сагум». Це чотирикутний шматок товстої вовняної тканини, що солдати накидували на спину та закріплювали фібулами на правому плечі. Такий елемент одягу, що у війська, що у звичайних громадян, навмисно відрізнявся задля виокремлення військового сану. Під час бою плащ не заважав: його закидували на спину або на ліву руку.

Нижнім одягом була коротка туніка, стягнута на поясі у районі талії.

Жінки носили довгі туніки, які під грудьми перехоплювали широкими шкіряними поясами, який служив корсетом. На туніку накидали покривало – столу. Такі туніки не обмежували рухи людини, а також була найкращим вибором у спекотну погоду.

Одяг шили з білого полотна та білої та чорної вовни. Тільки в період Імперії з'явилися шовкові тканини, і одяг став різнокольоровим. На вулиці жінки накидали на голову покривало, а чоловіки в негоду одягали каптур. Символічного значення у цю епоху набували й кольори: білий колір був закріплений за аристократією, а чорний та сірий – висловлювали печаль; зелений та коричневий були звичними кольорами одягу селян [3, с. 39].

Брюк у гардеробі римлян довгий час не було, адже цей елемент одягу вважався варварським. Навіть пізніше, у IV столітті, римські імператори забороняли одягати штани, а носити лише туніки [5, с. 24].

Жіночий одяг римлян також подібний до грецького, крім тих випадків, коли вони одягалися в кілька шарів. Робили їх із тонких і дорогих кольорових тканин. Знатні жінки одягали поверх туніки ще столу, щось на кшталт широкої спідниці з тонкого полотна. Вільні громадянки мали право носити паллу та верхній плащ, подібний чоловічий тозі. Білизну – у сучасному розумінні слова – носили у Римі тільки жінки. На голові носили капелюхи та шапки, подібні до грецьких. Взимку одягали галлоримський кукіль, так званий кукулус, який пережив і середньовічну моду [2, с. 19].

Також в цей період римляни приділяли велику увагу догляду за своїм тілом і зовнішньому вигляду взагалі. Вишукані тканини, віяла, парасольки, а також гоління і всілякі косметичні засоби використовувалися щодня. Про високий рівень тодішнього перукарського мистецтва свідчать складні жіночі зачіски. Намисто, пояси, ланцюжки, браслети і перстні носили тоді і чоловіки, і жінки.

На відміну від Греції, у Римі за взуттям судили про приналежність до того чи іншого соціального класу. Так, вищі верстви суспільства носили шкіряні черевики, так звані кальці, які відрізняли римського громадянина від раба. Це взуття теж мало свої станові відмінності: знатні особи носили кальці з червоної шкіри зі срібними прикрасами, решта – з чорної шкіри і без прикрас [3, с. 47]. Щодо самого одягу слуг, рабів, ремісників, то він нічим не відрізнявся від грецького, хіба що в Імператорський період, коли в римський одяг стали проникати східні та варварські елементи: штани, куртки, східні шапки.

Попри таке різноманіття у гардеробі римлян, надмірна розкіш в одязі вважалася нерозсудливою та неприпустимою, але не розглядалася як гріх. Згодом, вже у період Імперії парфуми, пахощі та розкоші в одязі набули широкого поширення.

Таким чином, говорячи про моду в античному Римі, можна впевнено стверджувати, що до одягу римляни ставилися прискіпливо, не запозичуючи елементи у варварських народів. Римська мода зазнала

неабиякого грецького впливу, але поступово набула своєї унікальності та торкнулася усіх прошарків суспільства. Найголовніші елементи одягу та їх деталі виступали показником соціального статусу у суспільстві.

Мода міцно вкоренилася в культуру повсякденності римлян та стала основою для розвитку моди подальших епох. Сучасні відомі дизайнери та модельєри нерідко звертаються до епохи Античності, римського одягу і демонструють його як стильний та неповторний.

Список використаних джерел

1. Захаржевская Р. В. История костюма: От античности до современности. М. : Рипол Классик, 2005. 306 с.
2. Каминская Н. М. История костюма. М. : Легкая индустрия, 1977. 128 с.
3. Кибалова Л., Гербенюва О., Ламарова М. Иллюстрированная энциклопедия моды. Прага : Артия, 1987. 608 с.
4. Сергеев М. Е. Жизнь древнего Рима. М. : Рипол Классик, 1964. 334 с.
5. Шаваева М. О. Культура повседневности. Нальчик, 2009. 90 с.

Анастасія Дячок

ОБРАЗ СТЕПУ В РОМАНІ «ВОГНЕМ І МЕЧЕМ» ГЕНРИКА СЕНКЕВИЧА

Генрик Сенкевич увійшов в історію польської літератури як один із найвизначніших представників реалістичної прози XIX століття, зокрема в жанрі історичного роману. Художні твори митця демонструють риси позитивізму через призму індивідуального письменницького стилю. Суспільний резонанс однієї із частин авторської трилогії – «Вогнем і мечем» – навіть сьогодні не стихає, спонукаючи кожного читача перечитувати прозу знову і знову, а дослідників – вивчати особливості польського епосу.

Творчість польського письменника вивчалася українськими та польськими дослідниками (М. Васьків [1], В. Конопчинський [4], Р. Радишевський [2], В. Томкевич [6], Т. Чужа [3] та інші).

Незважаючи на антропоцентризм у творчості Г. Сенкевича, природа в його літературних працях посідає не останнє місце. Мовні засоби зображення образу степу, вжиті письменником у художньому творі, є виразниками авторського стилю. Змістове й функціональне навантаження таких лексем не представлено в наукових працях, тому обрана тема – на часі. Мета статті вимагає вирішення завдань: 1) визначити зміст лексем на позначення образу степу; 2) проаналізувати функціональне та емоційне навантаження образу степу в романі «Вогнем і мечем», що демонструє особливості польської мови.

Варто відзначити, що в романі «Вогнем і мечем» мають місце і